



РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационен труд за придобиване на ОНС „доктор“

Тема на дисертационния труд: „Социална работа в Защитени жилища“

Автор на дисертационния труд: Надя Влайчева Влаева

Научен ръководител: проф.Емилия Масларова, ди

Научен консултант: проф. Красимира Бенкова, дф

Рецензент: доц. Стефка Динчийска, дп

1. Данни за кандидата

Надя Влайчева Влаева е докторант в самостоятелна форма на обучение към катедра „Социални дейности“ в Медицински факултет на Тракийски университет.

Кариерата си на специалист в социалната сфера Влаева изгражда последователно преминавайки през „етажите“ на академичната и професионалната йерархия: бакалавър, магистър, докторант, съчетава успешно работата си като социален работник в Защитени жилища и асистент в катедра „Социални дейности“.

Докторантът непрекъснато работи върху професионалните си компетентности и разширява периметъра на своите интереси чрез участие в различни курсове, което се доказва от приложените сертификати за обучение: по английски език, биостатистика, компютърна грамотност (Microsoft 2000, Exsel, Internet), пълнотекстова и наукометрична информация от базите данни ScienceDirekt, Scopus и Mendeley Elsevier, помагащи технологии за комуникация чрез поглед и др.

2. Формален профил на дисертационния труд

Депозирани за рецензиране е прецизно организиран комплект от документи и материали (дисертация, автореферат, публикации), който структурно и съдържателно напълно отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и ПРАСТрУ относно условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности. Дисертационният труд е със стандартна архитектура: обем 272 страници, които включват: въведение, три глави, заключение и изводи, библиография и 4 приложения. Част от информацията е визуализирана чрез 34 таблици и 33 фигури. Библиографията обхваща 154 литературни източника, от които 149 на кирилица, 3

на латиница и 2 интернет ресурса. Посочените логически конструкти обединяват всички аспекти на разработката: теоретични, експериментални, практико-приложни.

3. Съдържателен профил на дисертационния труд

3.1. Актуалност на разработвания в дисертационния труд проблем

Дисертационният труд на Надя Влаева е задълбочено научно изследване на актуален за социалната теория и практика проблем, свързан със спецификата на професията "социален работник", приоритетно обвързана с грижата и закрилата на хората, нуждаещи се от подкрепа. Реален факт е, че все още "тази професия в обществото остава недооценена въпреки презумцията, че тя притежава висок статус и обществото ѝ дължи уважение" по думите на авторката.

Работният проблем и направеното изследване в дисертационния труд са актуални и значими в контекста на следните аргументи:

Първо, повишаването на професионалния статут на социалния работник в социален и материален план ще стимулира интереса на студентите към тази професия.

Второ, в университетите, подготвящи социални работници, ще се насочат кандидати, мотивирани да упражняват тази благородна професия.

Трето, ще се повиши професионалното самочувствие на работещите в системата на социалната работа.

Четвърто, изследваните индикатори: „професионално прегаряне”, „привлекателност на труда” и „социална креативност” могат да се окажат база за преосмисляне на статута и заплащането на професията „социален работник” и услугата "Защитени жилища".

3.2. Степен на познаване състоянието на проблема и творческа интерпретация на литературния материал

Първа и втора глава на дисертационния труд формират теоретичния образ на работния проблем. Убедително в първа глава са разгледани двата базисни конструкта: социална политика и социална работа, които са в основата на изследването. Очертаването на методологическата рамка на дисертационната разработка е постигнато чрез паралела между понятията Социална политика и Социална работа. Открито е мястото на социалната работа в контекста на социалната политика на държавата. Тази част носи богата информация относно професионалната идентичност на социалната услуга Защитени жилища: специфика, цели,

принципи, ценности, административни дейности. А историческият дискурс показва органическата връзка между социалната работа и развитието на обществото, което кореспондира с идеята за постигане на по-висок стандарт на живот и по-високо качество на социалните услуги.

Във втора глава е представена нормативната и правната регулация на социалната услуга. Защитени жилища по смисъла на редица международни и европейски правни актове, проследено е и съвременното национално законодателство в контекста на ангажираността на държавата за осигуряване на условия за ефективно социално включване и качествени социални услуги.

Докторант Влаева показва отлично познаване на изследваната проблематика, което е условие за обективна интерпретация на редица концепции и документи на международното, европейското и националното законодателство, свързани със защита на правата на хората с увреждания.

Теоретичният анализ е компетентно разработен. Коректната съсредоточеност върху спецификата на работната проблематика формира привличащи апломби в професията социален работник, което е предпоставка за отчитане значимостта на изследването и надеждността на експерименталната процедура и емпиричните резултати.

3.3. Съответствие на избраната методика на изследване и поставената цел и задачи на дисертационния труд с постигнатите приноси

Трета глава представя емпиричното изследване в три основни аспекта: концепция, реализация на изследването и анализ на резултатите със съответни обобщения.

Концептуалният блок обхваща всички необходими компоненти (цел, задачи, хипотеза, предмет, обект на изследването), които се отличават с точно изградени формулировки, разположени в логическо единство и субординация с темата.

Интегративният характер на работния проблем е наложил използването на апробирани в изследователската практика методи (теоретичен анализ на литературата, анализ на документация, контент-анализ, диагностика на професионалното „прегаряне“ чрез теста на Maslach C., Jackson S., Leiter M., привлекателността на труда се установява по диагностичния метод на В.М.Снетков, за изследване на социалната креативност е приложен метода на Н.П. Фетискин, методи за статистическа обработка на емпиричните резултати, наблюдения на

практиката в социалната услуга Защитени жилища). Приложеният комплекс от методи е достатъчен като обем, надеждност и валидност за доказване на изследователската цел и хипотеза.

Границите на изследователското поле се детерминират от трите субхипотези, отчитащи привлекателността на труда, професионалното „прегаряне“ (с подскали емоционално изтощение, деперсонализация, редукция на личностните достижения), социалната креативност. Прави добро впечатление широкият профил на изследвания контингент, обхват, който осигурява репрезентативност на научното изследване и по-висока степен на достоверност на постигнатите резултати, изводи и препоръки.

Като цялост проучването е реализирано с изследователска отговорност, коректност дисциплинираност и прецизност.

В трета глава е представен подробен анализ на получените емпирични данни. Необходимо е да се подчертае, че интерпретацията на резултатите е направена с внимание към детайла, факт, който рефлектира опита на докторанта в услугата Защитени жилища. От научно-практическа гл.т. тази част е изключително интересна, защото доказва не само комплицираността на професията, но и възможните деформации, които могат да се очакват, ако се negliжира спецификата на социалната работа във всичките ѝ аспекти. Изведеният професионален профил на социалния работник в услугата Защитени жилища откроява уязвимите акценти, свързани с привлекателността на труда, професионалното „прегаряне“, водещо до емоционално изтощение, деперсонализация, редукция на личностните достижения, социалната креативност. Вярно е, че професията социален работник е функция както на редица нормативни изисквания, така и на социални норми, които мотивират неогоистичната загриженост за нуждаещите се, но трябва да се имат предвид праговете на физическата, емоционалната и материалната издържливост. Удовлетвореността от професията, аспирацията за себerealизация в социалната сфера е зависима от възможностите за сигурна работна среда, пространство за взаимодействие между колеги, социален работник и потребител, изведени до коректно сътрудничество, гарантиращо личностно развитие, материална и емоционална защитеност. Съвременното разбиране за хуманния смисъл на социалната работа е, че тя се проявява като неделимо единство от интелектуални, емоционални, поведенчески и материално-икономически компоненти.

Внимателният, но експлицитен тон на докторанта в изследването показва убеденост в постигнатите резултати като още един щрих относно синхрона между социалната практика, изследователската концепция и реализацията на емпиричната процедура и перспективите на професията.

В академичен аспект изводите от изследването насочват вниманието към важен въпрос: за подготовката на специалисти, чиято професионална активност и енергия трябва да бъде позитивна, съзидателна, насочена към доброто на обществото.

3.4. Научни и научноприложни приноси на дисертационния труд

Дисертационната разработка има приноси в два аспекта:

А/ Научно теоретични приноси

- Изведен и обоснован е специфичният профил на социалната работа в услугата „Защитени жилища” като комплекс от три основни направления: административни дейности, работа с близки и роднини, работа с общността и други институции и организации;
- Установени са параметрите на специфичната работна среда на социалния работник в „Защитени жилища” с отчитане на възможните социални и емоционални рискове.

Б/ Научно приложни приноси

- Констатиран е демографският облик на социалния работник в „Защитени жилища” в рамките на цялата страна и връзката му със степента на емоционално изтощение, ниво на деперсонализация и работоспособност.
- Емпиричните резултати и тяхната интерпретация могат да се използват както за подобряване на социалната практика, така и в академичната подготовка на бъдещите социални работници.

3.5. Автореферат и публикации

Авторефератът по композиция и съдържание е синтезиран вариант на дисертационния труд и представя основните етапи, теорията по проблема, концепцията и реализацията на изследването.

В публикациите са отразени различни ракурси на социалната практика и експерименталната работа по проблема.

3.6. Препоръки, бележки, въпроси:

Докторантката се е справила компетентно както с теоретичния обхват на работния проблем, така и със задълбочеността на емпиричното изследване, точно планирани и реализирани са етапите на изследването. Направен е задълбочен професионален анализ на получените резултати, които са коректно обработени. Препоръката ми е разработката и продуктите от нея да се публикуват в издания с импакт фактор/импакт ранг като условие за по-нататъшно кариерно израстване.

Въпрос: Какви стъпки би предприел докторанта:

Първо, за популяризиране в социалната практика на резултатите от емпиричното изследване;
Второ, за включването им в академичната подготовка на студентите от специалност Социални дейности;

Трето, за депозирането им в по-висши институции с оглед позитивни изменения в статута на професията социален работник?

4. Заключение

Качеството на дисертационния труд, научно-теоретичните и практико-приложните достойнства на изследването и постигнатите резултати, както и широтата на професионалните интереси и личната ангажираност към изследваната проблематика са основанията ми да предложа на **Надя Влайчева Влаева** за труда ѝ на тема „Социална работа в Защитени жилища“ да бъде присъдена ОНС „Доктор“ в Област на висшето образование: Социални, стопански и правни науки, Професионално направление: Социални дейности; Научна специалност „Организация и управление в извънматериалното производство (Социални дейности)“.

11.06.2018 г.
гр. Стара Загора

Подпис: 
/доц. Стефка Динчийска, /